

ДО

Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ

Председател на Комисия по правни въпроси
44-то Народно събрание

ДО

Г-Н АНТОН КУТЕВ

Председател на Комисията по взаимодействие с
неправителствените организации и жалбите на
гражданите
44-то Народно събрание

Копие до:

Членовете на Комисията по правни въпроси

**Членовете на Комисията по взаимодействие с
неправителствените организации и жалбите на
гражданите**

Изх. № 816/07.07.2017 г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и
допълнение на Закона за съдебната власт, вх. №
754-01-35 от 4 юли 2017 г.

Уважаеми господин Кирилов,

Уважаеми господин Кутев,

**Уважаеми членове на Комисията по правни въпроси и Комисията по взаимодействие
с неправителствените организации и жалбите на гражданите,**

Български център за нестопанско право (БЦНП) е фондация в обществена полза, която подкрепя изработването и прилагането на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България. Ние сме участвали в разработването и обсъждането на редица закони, имащи отношение към дейността на юридическите лица с нестопанска цел като Закона за юридическите лица с нестопанска цел¹, Закона за социалното подпомагане, Закона за нормативните актове и много други. Повече за нас и нашата работа може да намерите на www.bcnl.org.

Обръщаме се към Вас във връзка с внесеня Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, вх. № 754-01-35 от 4 юли 2017 г. Като организация, следяща международните стандарти по отношение на правото на сдружаване и тяхното прилагане в България, сме обезпокоени от внесеното предложение, ограничаващо източниците на финансиране на сдруженията на съдии, прокурори и следователи, както и на съдебни служители, което от своя страна води до ограничаване упражняването на самото право на сдружаване, гарантирано от българската Конституция и редица международни актове. Предложените нови алинеи 3 към членове 217 и 358б от Закона за съдебната власт въвеждат

¹ Приемането му през 2000 г., както и изм. през 2006 г. и 2016 г.

изискването единствените източници на финансиране на тези сдружения да бъдат членският внос и имуществените вноски и дарения от членовете на организациите. Според мотивите това ограничение е „гаранция за независимост и изолиране на външна намеса“ за тези организации.

Предложението противоречи на основните принципи на свободата на сдружаване, която е гарантирана според чл. 44 от Конституцията на Република България. Правото на сдружаване е гарантирано и в чл. 11 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ). Чл. 11 от ЕКПЧ защитава не само възможността за създаване на сдружения, но и възможността тези сдружения да осъществяват дейност. Ограничаването на източниците на финансиране на едно сдружение на практика е ограничаване на правото на сдружаване по същество. Единствените възможни ограничения на правото на сдружаване са изчерпателно изброени в чл. 11, ал. 2 от ЕКПЧ – те трябва да са „в интерес на националната или обществената сигурност, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защитата на здравето и морала или на правата и свободите на другите“. Записаните в член 11 изключения трябва да се тълкуват точно и стриктно. Дори и в случаите, когато правото се ограничава на основание на някоя от хипотезите, изброени по-горе, Европейският съд за правата на човека прилага тест за пропорционалност - доколко наложеното ограничение е „необходимо в едно демократично общество“. Ние считаме, че изложените от вносителите мотиви за ограничаване на финансирането на сдруженията на съдии и други не попадат в нито една от категориите допустими ограничения, предвидени в чл. 11, ал. 2 на ЕКПЧ.

Нещо повече, правото на сдруженията да получават финансиране от различни източници е изрично гарантирано в Препоръката на Съвета на Европа за правния статут на неправителствените организации в Европа², където точка 50 казва, че неправителствените организации не трябва да бъдат ограничавани по отношение на техните източници на финансиране.

По подобен начин, в Общите насоки за свободата на сдружаване на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Венецианската комисия³ се казва:

„Сдруженията трябва да са свободни да търсят, получават и използват финансови, материални и човешки ресурси, независимо дали местни, чуждестранни или международни, за да постигат своите цели. В частност, държавите не трябва да ограничават или блокират достъпа на сдруженията до ресурси заради националността или страната, от която произхождат тези ресурси, нито да стигматизират тези, които получават ресурсите. Тази свобода може да бъде ограничавана само заради изискванията на закони, които се отнасят до митнически въпроси, валутен обмен, предотвратяване на прането на пари и тероризъм, както и законите, свързани с прозрачността и финансирането на изборите и политическите партии, доколкото самите тези ограничения не противоречат на международните стандарти за правата на човека“ (т. 32).“

² Recommendation CM/Rec (2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe

³ OSCE/ODIHR and Venice Commission: *Joint Guidelines on Freedom of Association*, 2014

Подобни инициативи за ограничаване на финансирането от чуждестранни източници в страни като Азербайджан и Унгария бяха заклеймени от международната общност⁴. Трябва да подчертаем, че страни, където в последните години има инициативи, насочени срещу свободата на сдружаване и финансирането на гражданските организации, не са пример за демократично и проевропейско развитие и не би следвало да са пример и за България.

Важно е да се подчертае, че наличието на „чуждестранно финансиране“ само по себе си не води до поява на зависимост за получателите на финансиране и в никакъв случай не е показател за защита на чужди интереси. Резултатите от подкрепата, която България и нейните институции и организации получават от ЕС и други международни донори, са най-доброто доказателство, че произходът на финансирането не води до зависимост. Например, на последния Мониторингов комитет на Оперативна програма „Добро управление“ през месец юни 2017 г. бяха гласувани 1,5 млн. лева средства от ЕС за инициативи на Народното събрание. Това поставя ли в зависимост Народното събрание от институциите на ЕС? И каква е разликата между получаване на средства от чуждестранни източници от държавни институции и от доброволни сдружения?

В заключение, настояваме народните представители да оттеглят или отхвърлят направеното предложение с оглед противоречието му с основни принципи заложи в Конституцията и международни актове, по които България е страна.

С уважение,

/Надя Шабани,
Директор на БЦНП/

⁴ Становище на експертния съвет по нестопанско право към Съвета на Европа по отношение на унгарския закон, приет през юни 2017 г. <https://rm.coe.int/168070bfbb>